

02.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**02 Eylül 2022
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

02 Eylül 2022 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Diyanet İşleri Başkanlığınca Düzenlenen Eğitim Faaliyetlerinde Uygulanacak Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5993)
- İstanbul İli, Tuzla İlçesi, Tepeören Mahallesinde Bulunan 1244, 1245, 1255, 1256, 1257, 1261, 1262, 1263, 1264, 2452, 2454 ve 2457 Numaralı Parsellerin, Erenköy Gümrük Müdürlüğü ve Diğer Hizmet Birimleri İçin Yeni Hizmet Binası Yapılması Amacıyla Ticaret Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5994)
- İşçileri Bakanlığı Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak Alımlara İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 5995)
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 5996)
- Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 5997)

YÖNETMELİKLER

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Bulunan Türk Askeri Birliklerinin Yiyecek, Giyecek, Yakacak, Donatım, Tedavi Vesair Her Türlü Giderlerinin Tutarı ile Satın Alma İşlerinin Şekli ve Ödeme Biçimleri Hakkında Yönetmelik (Karar Sayısı: 5998)
- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu Ödül Programı ve Etkinlik Desteklerine İlişkin Yönetmelik

KURUL KARARLARI

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 01/09/2022 Tarihli ve 10318 Sayılı Kararı
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 01/09/2022 Tarihli ve 10319 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 15/6/2022 Tarihli ve 2019/41543 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 28/6/2022 Tarihli ve 2019/1665 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 28/6/2022 Tarihli ve 2019/40353 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 4/7/2022 Tarihli ve 2018/33605 Başvuru Numaralı Kararı

TMO'nun buğday ve arpada “alım primi” ödeme süresi 15 ilde uzatıldı

Buğdayda kilo başına 1 lira, arpada 50 kuruş olan alım primi desteğinden yararlanma süresi 15 ilin belirlenen ilçelerinde 21 Eylül 2022 tarihine kadar uzatıldı.

Ali Ekber YILDIRIM

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) bu yıl ilk kez buğday ve arpa için uyguladığı alım primi ödemesine ilişkin kararda değişiklik yapılarak 15 ilin belirlenen ilçelerinde destekten yararlanma süresi 21 Eylül 2022 tarihine kadar uzatıldı. Değişiklik bugünkü Resmi Gazete'de yayınlandı.

Yapılan değişiklikle buğdayda kilo başına 1 lira, arpada 50 kuruş olan alım primi desteğinden yararlanma süresi Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bitlis, Bolu, Çankırı, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Kars, Kayseri, Muş, Sivas, Yozgat ve Van'ın belirlenen ilçelerinde 21 Eylül 2022'ye kadar uzatıldı. Diğer il ve ilçelerde alım priminden yararlanma süresi 6 Haziran – 1 Eylül 2022 olarak devam ediyor.

Alım priminden yararlanma süresi uzatılan ilçeler

Resmi Gazete'de yayınlanan kararla alım priminden yararlanma süresi 21 Eylül 2022 tarihine kadar uzatılan il ve bağlı ilçeler şöyle:

**21 EYLÜL 2022 TARİHİNE KADAR SATIŞA KONU ALIM SATIM BELGESİ
KABUL EDİLECEK İLÇELER**

İl Adı	İlçe Adı
Ağrı	Diyadin, Doğubeyazıt, Eleşkirt, Hamur, Merkez, Patnos, Taşlıçay, Tutak
Ardahan	Çıldır, Damal, Göle, Hanak, Merkez, Posof
Bayburt	Aydıntepe, Demirözü, Merkez
Bitlis	Ahlat
Bolu	Dörtdivan, Gerede
Çankırı	Atkaracalar
Erzincan	Çayırlı, İliç, Kemah, Kemaliye, Merkez, Otlukbeli, Refahiye, Tercan, Üzümlü
Erzurum	Aşkale, Aziziye (Ilıca), Çat, Hınıs, Horasan, İspir, Karaçoban, Karayazı, Köprüköy, Narman, Oltu, Olur, Palandöken, Pasinler, Pazaryolu, Şenkaya, Tekman, Tortum, Uzundere, Yakutiye
Gümüşhane	Köse, Şiran
Kars	Akyaka, Arpaçay, Digor, Kağızman, Merkez, Sarıkamış, Selim, Susuz
Kayseri	Bünyan, Pınarbaşı, Talas, Tomarza
Muş	Bulanık, Malazgirt
Sivas	Altınyayla, Divriği, Doğanşar, Gemerek, Gürtün, Hafik, İmranlı, Kangal, Koyulhisar, Merkez, Şarkışla, Ulaş, Yıldızeli, Zara
Yozgat	Akdağmadeni
Van	Bahçesaray, Başkale, Çaldıran, Çatak, Edremit, Erciş, Gevaş, Gürpınar, İpekyolu, Muradiye, Özalp, Saray, Tuşba

TMO'ya ürün satanlar yararlanacak

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olarak arpa ve buğday üretimi yapan, ürettikleri ürünlerini TMO'ya satan ve bu satışlarını alım satım belgesi ile belgelendiren çiftçilere, buğday için kilogram başına 1 lira, arpa için kilogram başına 50 kuruş alım primi ödemesi yapılacaktır. TMO'ya ürün satmayanlar bu destekten yararlanamayacak.

Ödemeler için izlenecek yol

Ürettiği buğday ve arpayı Toprak Mahsulleri Ofisi'ne satan çiftçilerin 30 Eylül 2022 tarihine kadar alım satım belgeleriyle Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı oldukları il/ilçe müdürlüğüne başvurmaları gerekiyor. Tarım ve Orman Bakanlığı il/ilçe müdürlüğü tarafından düzenlenerek askıya çıkarılan ödeme icmalleri, gerekli kontrollerin yapılması için ÇKS kaydının bulunduğu yerleşim biriminin sorumluluk alanı içindeki TMO başmüdürlüğüne gönderilecek. Yapılan kontroller sonrasında ödeme yapılacaktır.

Lisanslı depo satışlarındaki uygulama

Resmi Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı’na göre lisanslı depolar üzerinden elektronik ürün senedi (ELÜS) ile yapılan alımlarda, takas işlemlerinden kaynaklanan nedenlerle alım satım belgesinin düzenlenmesinin gecikmesi durumunda, kararda belirtilen ilçelerdeki lisanslı depolardan 21 Eylül’e kadar, diğer il ve ilçelerdeki lisanslı depolardan ise 1 Eylül’e kadar TMO’ya satış onayı veren üreticilerden yapılacak alımlarda, 30 Eylül 2022 tarihine kadar düzenlenen ve TMO tarafından uygun görülen ELÜS alım satım belgeleri dikkate alınacak.

Sanayici maliyet hesabında çaresiz

EPDK'nın sanayide kullanılan elektriğe yüzde 50,8, BOTAŞ'ın ise yine sanayide kullanılan doğalgaza yüzde 49,5 zam açıklaması sanayiciyi zora soktu. Sektör temsilcileri, sanayicilerin artık maliyet hesabı yapmakta çaresiz kaldığını söyledi.

EPDK ve BOTAŞ, açıkladıkları tarifelerle 1 Eylül'den geçerli olmak üzere elektrik ve doğalgaza zam yaptı. BOTAŞ Eylül 2022 tarifesinde konutlara dağıtılan doğal gazla yüzde 20,4, sanayiye yapılan dağıtıma yüzde 50,8, elektrik üretiminde kullanılan doğal gazla ise yüzde 49,5 oranında artış yapıldı. KOBİ'lerin kullandığı gazla uygulanan artış ise yüzde 47,6 olarak belirlendi.

Fiyat artışlarına gerekçe olarak, uluslararası enerji fiyatlarının yükselişi gösterildi. EPDK ise konut elektriğine yüzde 20, sanayi abone grubuna ise yüzde 50 oranında zam yaptı. EPDK açıklamasında Rusya-Ukrayna savaşı ile ortaya çıkan enerji fiyatları artışına dikkat çekildi.

EPDK kararıyla, konut elektriğine ocak ve haziran aylarında da sırasıyla yüzde 50 ve yüzde 15 zam yapılmıştı. Elektrikte tüketim seviyesine göre farklı tarifeler uygulanıyor. Meskenlerde günlük 8 kWh tüketim hesabıyla aylık 240 kWh tüketim en düşük tarifeyle sahip olarak uygulanıyor. EPDK açıklamasında aylık 100 kWh elektrik tüketen bir abonenin faturasının 173,46 TL olacağı belirtildi.

EPDK, fiyat artışına yönelik yaptığı açıklamada, uluslararası enerji fiyat artışlarının "küresel enerji krizi" olarak nitelendiğini vurguladı. Açıklamada, "Özellikle son aylarda küresel piyasalardaki enerji hammadde fiyatlarındaki artışların belirli seviyeleri geçmesi sebebi ile nihai elektrik tarifelerinde mesken ve tarımsal faaliyetler abone

grupları için yüzde 20, kamu ve özel hizmetler sektörü ile diğer aboneler grubu için %30, sanayi abone grubu için yüzde 50 oranında artış yapılmıştır” denildi.

Doğalgaza da zam yapıldı

BOTAŞ tarafından yayımlanan eylül tarifesinde de fiyat artışına gidildiği duyuruldu. Açıklamada konutlarda tüketilen gazın yüzde 80 oranında sübvansiyonlu olduğu belirtildi. BOTAŞ zammın gerekçesine ilişkin olarak ise salgın sonrası talep artışıyla başlayan doğalgaz fiyat artışına işaret edilerek, bu duruma Rusya-Ukrayna savaşının olumsuz etkisinin de eklendiği ileri sürüldü.

“Müşterilere fiyat veremiyoruz”

Son zamları yorumlayan sektör temsilcileri ve sanayiciler, maliyet hesabı yapmakta zorlandıklarını ve müşterilerine de fiyat veremediklerini ifade ettiler. Enerji zamlarının sanayiye ağır bir yük olduğuna dikkat çeken sektör temsilcileri, güncellemelerin yeniden değerlendirilmesini istedi.

■ **TOBB Türkiye Gıda Sanayi Meclisi Başkanı Necdet Buzbaş:** “Sanayinin olmazlarsa olmazları elektrik ve doğalgaz. Gıda sanayinde bisküvi ve makarna gibi bazı alt sektörler doğrudan doğruya doğalgaza bağımlı. Doğalgaza yapılan her bir zam muhakkak ki ürünlere yansiyacak ve bu kaçınılmaz. Zamların eylül sonu itibariyle ürünlere artarak yansiyacağını düşünüyoruz. Bunun sebebi ise kış sezonuna girerken doğalgazın fabrikalarda ısıtma olarak kullanılması. Doğalgaz sarfiyatı artacak ve zamlı kullandığınız için de maliyetler de artacak.”

■ **TOBB Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektör Meclisi Başkanı ŞEREF**

FAYAT: “Sıkışan sanayici bu zamlar ile her geçen gün daha da zor duruma düşüyor. Zaten ana pazardaki resesyon sebebiyle fiyatları bırakın artırmayı döviz bazında çok ciddi fiyat baskısı yiyoruz. Enerji maliyetlerimiz 4-5 ay önce içinde yüzde 4-5’lerde iken şimdi 7’lere geldi. Bizim için önemli bir kalem artık. İlk kez enerji için bir maliyet kalemi oluşturacağız. Enerji dövizden TL’ye dönerek fatura edildiği için dövizin buraya gelmesi de enerji maliyetlerini diğer ülkelere göre daha fazla hissetmemize yol açıyor.”

■ **Gaziantep Sanayi Odası Başkanı ADNAN ÜNVERDİ:** “Zamlar, tüm zorluklara rağmen ayakta durmaya çalışan sanayicilerimizin yükünü daha da ağırlaştıracak gibi enflasyona olumsuz yansımaları da olacaktır. Ülke olarak, dünyadaki gelişmeler de göz önüne alındığında her zamankinden daha çok üretime, yatırıma ve istihdama ihtiyacımız var. Sanayicimizin dış pazarlarda rekabet gücünü zorlayan, üretim ve tedarikte sıkıntılara neden olan bu zamların gözden geçirilmesini talep ediyoruz.”

■ **Gaziantep Ticaret Odası Başkanı Tuncay Yıldırım:** “Önümüzü göremiyoruz. Maalesef bir gecede sanayide doğalgaza ve elektriğe yüzde 50 zam geldi. Aldığımız siparişler için verdiğimiz fiyatlarla bugün zarardayız. İş insanlarımız bu şartlar altında

fiyatlamaya yapamıyor. Karar vericilerimizden olumlu bir adım atılmasını talep ediyoruz.”

■ **Denizli Sanayi Odası Başkanı MÜJDAT KEÇECİ:** “Biz böyle bir zammı tarihimizde hiç görmedik. Sanayiciler olarak yüzde 50’lik zammı nereye nasıl yansıtacağımızı bilemiyoruz. Bu durumun sanayicinin üstünde kalmasını, sanayiciye bu kadar yüklenilmesini doğru bulmuyorum. Yüzde 50 oranlarında yapılan bu zamları, biz müşterimize nasıl yansıtacağız onu düşünüyoruz. İhracat pazarlarımız ne olacak? Biz Türk sanayisi olarak bu yükü tek başımıza yüklenemeyiz, bu yükün altından kalkamayız.”

■ **CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın:** CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, kara kış öncesi elektrik ve doğalgaza yapılan zamlar nedeniyle milyonlarca ailenin faturasını ödeyemez duruma geleceğini belirterek, “Konutlarda tüketilen elektrik 9 ayda düşük kademede yüzde 94,5, yüksek kademede ise yüzde 200 oranında; doğalgaz ise yüzde 165 oranında arttı. Sanayi ve ticarethanelere yapılan zamlar da hayat pahalılığını daha da artıracak” dedi.

Akın, yaptığı yazılı açıklamada, konutlarda asgari tüketim olarak kabul edilen aylık 240 kilovatsaatın 2021 yılında faturaya yansımalarının 210 olurken; son yapılan zamlarla birlikte faturaya yansımalarının 417 liraya çıktığına dikkat çekerek, ticarethane ve sanayideki artışın ise faturaların neredeyse dörde katlanmasına neden olacağını söyledi. Ahmet Akın, doğalgaz da ise konut abonelerinde yıl içerisinde yapılan yüzde 20,4 oranındaki dördüncü zamlarla birlikte 2022 yılında yapılan toplam zam oranının yüzde 164,1’e ulaştığını belirterek, “Vatandaşların ısınma amaçlı kullanımı bıraktığı geçtiğimiz nisan ayından bu yana ise konutlarda kullanılan doğalgaz yüzde 111 oranında artmış oldu. Başka bir deyişle bu kış hiç zam yapılmasa bile kombiyi açmanın maliyeti şimdiden 2 kattan fazla artmış oldu. Kış aylarında ısınma amacıyla gerçekleştirilen ortalama tüketimde kullanılan aylık 300 metreküp doğalgazın faturaya yansımaları Aralık 2021’de 570 liradan Eylül 2022 itibarıyla yaklaşık 1200 liraya yükseldi” diye konuştu.

Elektrikte olduğu gibi doğalgazda da ticarethane ve sanayi abonelerine yapılan zamlar nedeniyle üretim maliyetlerini artırarak vatandaşlara hayat pahalılığı olarak geri döneceğini kaydeden Akın, “Ticarethane abonelerine son yapılan yüzde 47,6 oranındaki zamlarla birlikte 2022 yılı içerisinde yapılan toplam zam oranı yüzde 224’e çıkarken; sanayi abonelerine son yapılan yüzde 50,8 oranındaki zamlarla 2022 yılında yapılan toplam zam yüzde 273’e yükseldi. Elektrik üretimi santrallerinin kullandığı doğalgaza yapılan yüzde 49,5 oranındaki zamlarla 2022 yılında yapılan zam yüzde 261’e çıkmış oldu” dedi.

Net uluslararası rezervlerde keskin düşüş

Net uluslararası rezervler, 26 Ağustos ile sona eren haftada 1.26 milyar dolar düşüş kaydetti.

TCMB'nin net uluslararası rezervleri geçen ayki artışların ardından art arda ikinci defa keskin şekilde geriledi. Net rezervler 26 Ağustos ile sona eren haftada 1.26 milyar dolar azalışla 12.62 milyar dolara geriledi.

Böylece net uluslararası rezervler, Temmuz ayının son haftası ile Ağustos ayının ilk iki haftasında yaklaşık 9 milyar dolar artışla tarihi dip seviyelerden toparlandıktan sonra iki haftada toplam 3.06 milyar dolar gerilemiş oldu.

Net rezervler Temmuz ayının başlarında 6.1 milyar dolar ile 2002'den bu yana en düşük seviyeyi görmüştü.

Brüt döviz rezervi de geriledi

TCMB tarafından yayımlanan haftalık verilere göre, net uluslararası rezervler bir önceki hafta 13.88 milyar dolar düzeyindeydi.

Verilere göre ayrıca TCMB'nin brüt döviz rezervi de 71.5 milyar dolardan 70.8 milyar dolara geriledi.

TCMB'nin döviz rezervleri, ihracatçıların döviz gelirlerinin bankaya satışı ve KKM gibi adımlardan destek bulsa da, döviz piyasasına müdahaleler ve BOTAŞ başta olmak üzere KİT'lere yaptığı döviz satışları ile yıl içinde sert düşüşler kaydetti. TCMB,

Temmuz ayında ise Eylül 2021'den bu yana ilk defa KİT'lere herhangi bir döviz satışında bulunmadı.

Rezervlerde başka merkez bankasının 1-2 milyar doları yer alıyor

Geçen haftaya ilişkin açıklanan rezerv verileri içerisinde bir başka merkez bankasının TCMB nezdinde açtığı 1-2 milyar dolar civarında depo/mevduat giriş işlemi yer alıyor.

Bankacılar ilgili verileri TCMB'nin EVDS'de yer alan haftalık rezerv verilerindenki girişlerden elde ediyor.

İlgili kalemde bankacıların hesaplamalarına göre yaklaşık 1 milyar doları geçen hafta olmak üzere son bir kaç haftada 1-2 milyar dolar giriş görünüyor.

Elektrik ve doğalgaz zammı enflasyonu nasıl etkiler?

1 Eylül itibarıyla elektrik ve doğalgaz konut tarifelerine zam geldi. Peki yeni zamlar enflasyonu nasıl etkileyecek?

Türkiye Eylül ayına zamlarla başlarken, elektrik ve doğalgazda yapılan fiyat artışlarının enflasyonu etkileyip etkilemeyeceği merak ediliyor.

Fiyat artışlarının Temmuz ayında 24 yılın yeni zirvesine tırmanan tüketici fiyatlarını daha da yükseltmesi, üretici fiyatlarında yol açacağı artışların da dolaylı olarak nihai ürün fiyatlarına yansımaları bekleniyor.

Tüketici fiyatları sepetinde elektrik fiyatlarının yüzde 2.32, doğalgaz fiyatının ise yüzde 1.55 ağırlığı bulunuyor.

Reuters tarafından yapılan hesaplama göre 1 Eylül'den itibaren geçerli elektrik ve gaz artışının tüketici enflasyonuna doğrudan yaklaşık 0.8 puan artırıcı etki yapması bekleniyor.

Ekonomistler sanayiye yapılan zammın doğrudan olmayan yansımaları da dahil edildiğinde **enflasyonu yükseltici etkinin 2 puanı** bulabileceğini belirttiler.

Tera Yatırım Başekonomisti Enver Erkan yayımladığı raporda, "Sanayi maliyetlerinin etkisi fiyat geçişkenliği, kur geçişkenliği, nihai ürün fiyatı üzerindeki markup etkisi, tüketici davranışları gibi etmenlerle yayılım etkisini gösterecektir. Bu nedenle

toplamdaki etki 2–2.5 puan civarlarında olabilir... enflasyon beklentileri üzerinde de revizyonlar oluşturabilir" dedi.

Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Unverdi de zamların enflasyona etkileri hakkında endişe belirterek, "Sanayicimizin dış pazarlarda rekabet gücünü zorlayan, üretim ve tedarikte sıkıntılara neden olan bu zamların gözden geçirilmesini talep ediyoruz" dedi.

Yıl başından bu yana konutlar için doğalgaz fiyatları yüzde 174, küçük sanayi için yüzde 277, büyük ölçekli sanayi için yüzde 379 arttı.

Elektrik fiyatları ise sene başından bu yana konutlar için yüzde 109 ile yüzde 212 arasında, ticarethaneler için yüzde 177 ile yüzde 269 arasında, sanayi için yüzde 408 oranında arttı.

Rusya'nın 70 milyar dolarlık planında TL detayı

Rusya, 'dost' ülkelerin para birimlerinden 70 milyar dolarlık alım yapmayı değerlendiriyor. Konu ile ilgili yapılan bir toplantıda katılımcılara sunulan raporda, yuan için anlaşma yapılması gerektiği belirtildi. BAE Dirhemi'nin yüksek siyasi risk, TL'nin ise devalüasyon riski ile karşı karşıya olduğu kaydedildi.

Rusya, 'dost' olarak tanımladığı ülkelerin para birimlerinden 70 milyar dolarlık alım yapmayı değerlendiriyor.

Bloomberg News'un haberine göre Rusya, rubledeki değer artışını yavaşlatmak için aralarında Çin yuanının da olduğu 'dost' ülkelerin para birimlerinden 70 milyar dolara varan alım planlıyor.

Konuya yakın kaynaklara dayandırılan habere göre, büyük kısmını Çin yuanının oluşturması öngörülen 70 milyar dolarlık alım planı 30 Ağustos'ta yapılan hükümetten üst düzey yetkililer ile Rusya MB Başkanı Nabuillina'nın da katıldığı "stratejik" planlama toplantısında katılımcıların desteğini aldı.

TL'de devalüasyon, Dirhem'de siyasi risk

Bu toplantıda katılımcılara sunulan ve Bloomberg'in elde ettiği raporda, 'dost' olarak değerlendirilen ülkelerin para birimlerinden alım yapılmasının problemli olabileceği de dile getirildi. Raporda, alınacak Çin yuanının satılması için Çin ile ayrı bir anlaşma yapılması gerektiği ve bir krizde bu anlaşmayı elde etmenin çok zor olacağı savunuldu.

Alınması değerlendirilen para birimlerinden BAE Dirhemi'nin 'yüksek siyasi risk' taşıdığı belirtilirken, Türk Lirası'nın da büyük devalüasyon riskleri ile karşı karşıya olduğuna işaret edildi.

Ulusal Refah Fonu'nda değerlendirilecek

Rusya Merkez Bankası tarafından Ağustos ayında yayımlanan bir raporda, Ulusal Refah Fonu'ndaki rezervlerde değerlendirmek için Türk lirası, yuan ve rupi satın alınmasına yönelik değerlendirme yapıldığı bildirilmişti.

Raporda "Rusya Maliye Bakanlığı, Ulusal Refah Fonu'nun yenilenmesi ve harcamaları için dost ülkelerin (Türk lirası, yuan, rupi ve diğerleri) para birimlerine yönelik bütçe kuralı yöntemine ilişkin bir işletim yöntemi uygulanması üzerine çalışıyor." ifadesine yer verilmişti.

Goldman, Türkiye için büyüme tahminini yükseltti

Goldman Sachs, Türkiye için büyüme ve cari işlemler açığı tahminlerini yükseltti.

Goldman Sachs, Türkiye için 2022 yılı GSYH büyüme ve cari işlemler açığı tahminlerini yukarı yönlü revize etti.

Yayınladığı araştırma notunda, TCMB'nin döviz rezervlerinin Haziran ayının üçüncü haftasından bu yana yükseldiğine işaret eden Goldman Sachs, bu çerçevede makro tahminlerini ve piyasa görüşlerini güncellediğini vurguladı.

Türkiye için 2022 yılı GSYH büyüme tahminini yüzde 3,5'ten yüzde 5,5'e çıkaran Goldman Sachs, cari işlemler açığı beklentisini de 36 milyar dolardan 45 milyar dolara yükseltti.

Goldman Sachs araştırma notunda, "Türkiye'nin ek fonlama bulması, dış fonlama açığından kaçınmak için politika sıkılaştırma ihtiyacının önemli oranda azaldığı anlamına geliyor ve biz politika yapıcılarının buldukları bu alanı büyümeyi desteklemek için kullanacaklarını düşünüyoruz" ifadelerini kullandı.

Bahçeli: Sosyal medyanın denetim altına alınması hayat memat konusudur

MHP lideri Bahçeli, "Partimiz 2023'e kilitlenmiştir. Algı operasyonları, linç kampanyaları, 2023 yılının ümitlerini asla kıramayacaktır." dedi. Bahçeli, "Sosyal medyanın denetim altına alınması, ahlaki ve hukuki açıdan sınırlandırılması hayat memat konusudur. Sosyal medya düzenlemesi kanunlaştırılmalıdır." ifadesini kullandı.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, gündemle ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Bahçeli'nin açıklamalarından satır başları:

- Partimiz 2023'e kilitlenmiştir. Algı operasyonları, linç kampanyaları, 2023 yılının ümitlerini asla kıramayacaktır.
- Kılıçdaroğlu için 2023, bitiş ve tasfiye yılı olacaktır. Artık saklanacak ve kaçacak durumu kalmamıştır.
- Ne yaman çelişkidir ki Yunanistan'ın tahrikleri CHP'nin gündeminde yoktur.
- (Kılıçdaroğlu'nun KHK'lıların göreve iadesine ilişkin sözleri) Gizli kalmış FETÖ'cülük oynamasın, o sevdadan vazgeçsin. KHK'lıların dönüşü mümkün değildir.
- Adayımız Recep Tayyip Erdoğan'dır. Erdoğan'ın seçilmesi için olağanüstü çaba sarf edilecektir.
- Sosyal medyanın denetim altına alınması, ahlaki ve hukuki açıdan sınırlandırılması hayat memat konusudur. Sosyal medya düzenlemesi kanunlaştırılmalıdır.

TMO'nun buğday ve arpada “alım primi” ödeme süresi 15 ilde uzatıldı

Ali Ekber YILDIRIM

02 Eylül 2022 Cuma

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) bu yıl ilk kez buğday ve arpa için uyguladığı alım primi ödemesine ilişkin kararda değişiklik yapılarak 15 ilin belirlenen ilçelerinde destekten yararlanma süresi 21 Eylül 2022 tarihine kadar uzatıldı. Değişiklik bugünkü Resmi Gazete'de yayımlandı.

Yapılan değişiklikle buğdayda kilo başına 1 lira, arpada 50 kuruş olan alım primi desteğinden yararlanma süresi Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bitlis, Bolu, Çankırı, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Kars, Kayseri, Muş, Sivas, Yozgat ve Van'ın belirlenen ilçelerinde 21 Eylül 2022'ye kadar uzatıldı. Diğer il ve ilçelerde alım priminden yararlanma süresi 6 Haziran – 1 Eylül 2022 olarak devam ediyor.

Alım priminden yararlanma süresi uzatılan ilçeler

Resmi Gazete'de yayımlanan kararla alım priminden yararlanma süresi 21 Eylül 2022 tarihine kadar uzatılan il ve bağlı ilçeler şöyle:

21 Eylül 2022 tarihine kadar satışa konu alım satım belgesi kabul edilecek ilçeler

il	ilçe
Ağrı	Diyadin, Doğubeyazıt, Eleşkirt, Hamur, Merkez, Patnos, Taşlıçay, Tutak
Ardahan	Çıldır, Damal, Göle, Hanak, Merkez, Posof
Bayburt	Aydıntepe, Demirözü, Merkez
Bitlis	Ahlat
Bolu	Dörtdivan, Gerede
Çankırı	Atkaracalar
Erzincan	Çayırlı, İliç, Kemah, Kemaliye, Merkez, Otlukbeli, Refahiye,

	Tercan, Üzümlü
Erzurum	Aşkale, Aziziye (Ilıca), Çat, Hınıs, Horasan, İspir, Karaçoban, Karayazı, Köprüköy, Narman, Oltu, Olur, Palandöken, Pasinler, Pazaryolu, Şenkaya, Tekman, Tortum, Uzundere, Yakutiye
Gümüşhane	Köse, Şiran
Kars	Akyaka, Arpaçay, Digor, Kağızman, Merkez, Sarıkamış, Selim, Susuz
Kayseri	Bünyan, Pınarbaşı, Talaş, Tomarza
Muş	Bulanık, Malazgirt
Sivas	Altınyayla, Divriği, Doğanşar, Gemerek, Gürün, Hafik, İmranlı, Kangal, Koyulhisar, Merkez, Şarkışla, Ulaş, Yıldızeli, Zara
Yozgat	Akdağmadeni
Van	Bahçesaray, Başkale, Çaldıran, Çatak, Edremit, Erciş, Gevaş, Gürpınar, İpekyolu, Muradiye, Özalp, Saray, Tuşba

TMO'ya ürün satanlar yararlanacak

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı olarak arpa ve buğday üretimi yapan, ürettikleri ürünlerini TMO'ya satan ve bu satışlarını alım satım belgesi ile belgelendiren çiftçilere, buğday için kilogram başına 1 lira, arpa için kilogram başına 50 kuruş alım primi ödemesi yapılacaktır. TMO'ya ürün satmayanlar bu destekten yararlanamayacak.

Ödemeler için izlenecek yol

Ürettiği buğday ve arpayı TMO'ya satan çiftçilerin 30 Eylül 2022 tarihine kadar alım satım belgeleriyle Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı oldukları il/ilçe müdürlüğüne başvurmaları gerekiyor. Tarım ve Orman Bakanlığı il/ilçe müdürlüğü tarafından düzenlenerek askıya çıkarılan ödeme icmalleri, gerekli kontrollerin yapılması için ÇKS kaydının bulunduğu yerleşim biriminin sorumluluk alanı içindeki TMO başmüdürlüğüne gönderilecek. Yapılan kontroller sonrasında ödeme yapılacaktır.

Lisanslı depo satışlarındaki uygulama

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı'na göre lisanslı depolar üzerinden elektronik ürün senedi (ELÜS) ile yapılan alımlarda, takas işlemlerinden kaynaklanan nedenlerle alım satım belgesinin düzenlenmesinin gecikmesi durumunda, kararda belirtilen ilçelerdeki lisanslı depolardan 21 Eylül'e kadar, diğer il ve ilçelerdeki lisanslı depolardan ise 1 Eylül'e kadar TMO'ya satış onayı veren üreticilerden yapılacak alımlarda, 30 Eylül 2022 tarihine kadar düzenlenen ve TMO tarafından uygun görülen ELÜS alım satım belgeleri dikkate alınacaktır.

Hububat, bakliyat, ihracatı 13 milyar doları aşar, Mersin'e nazar değmesin

Sadi Özdemir

02 Eylül 2022 Cuma

Yüksek enflasyonda gıdanın etkisi, Ukrayna tahılının ihracatı için koridor açılması gibi başlıkları çok konuştuk. Peki, bizim tahıl ve bakliyatta durumumuz nasıl? Dış ticaret fazlası veriyor olmamıza rağmen neden sürekli karamsarlık pompalanıyor? Sorunları konuşurken moral bozmak yerine daha soğukkanlı olmak gerekmez mi? İhracatçı sanayicilerimizin işleyip ihraç etmek için ithal ettiği tarımsal ürünler Türkiye'de üretilemez mi? Türkiye'nin tarım ve hayvancılıkta üretimi daha da artırılmaz mı?

Sonuçta kim ne üretirse üretsın rakama tahvil edilmek yani pazara çıkmak ve alınıp satılmak zorunda. Bu nedenle işin sanayici ve ihracatçı cephesiyle konuşmak istedim. Türkiye'nin hububat, bakliyat ve yağlı tohumlar ihracatında bu yıl aylık yüzde 30'un üzerinde artış serisi devam ediyor. Sektörün ithalat tarafında da ağırlık, yurt içinde işlenip ihraç edilen ürünlerden oluşuyor. Örneğin hububatta yıllık üretimimiz kendi ihtiyacımızı karşılayacak kadar yüksek ama başta makarnalık buğday olmak üzere ithalatını yaptığımız buğday miktarı da bir hayli fazla. Hububat, bakliyat ve yağlı tohumda 2022'yi yüzde 30'un üzerinde artışla 13 milyar dolarlık bir ihracat rakamıyla kapatabileceğini söyleyen İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Başkanı **Kazım Taycı**'ya **"İhracattaki yüksek artış, fiyatlardaki yükselişten mi kaynaklanıyor"** diye soruyorum. Yanıtı, gayet açık: **"Evet, bunun etkisi var ama Türkiye'ye tedarik kayması da çok fazla ve bunun kalıcı olmaya başladığını da görüyoruz.** İhracatçımız, maliyetleri artmış olsa da uzun yıllardan sonra ilk kez bu kadar kârlı ihracat yapabiliyor. Bizim gördüğüm çiftçimizin de bu dönemde iyi kazandığıdır. **Bu arada çok sevindirici olan bir gelişme de Mersin'in başarısı.** Son yıllarda ülkemizde tahıl ve bakliyatta üretimin (işleme) ve dış ticaretin merkezi Mersin oldu. Öyle ki **Mersin, Avrupa, Ortadoğu, Afrika, Asya arasında bu konuda bölgesel üs haline geldi. Mersin bu gücüyle ülkemiz için de tahıl ve bakliyatla zor zamanlar için bir 'sigorta' niteliği taşıyor.**" Gerçekten de Mersin'in tahıl ve bakliyat işleme, depolama ve dış ticaret gücü çok yükselmiş durumda ve bizce de Mersin'e özellikle bu konuda nazar değmesin.

Tarımda üretim nasıl artar?

İHBİR Başkanı **Kazım Taycı**, tarımda üretimi artırmak için iki temel başlıkta hızlı adım atılmasını öneriyor: **“Tarım ve hayvancılıkta çok fazla başlıkta teşvik ve destek var. Bunların sadeleştirilmesi çok faydalı olur. Arazilerin de süratle toplulaştırılması en önemli konu.”** Bu başlıklara bir de ‘**üretimle ilgili doğru verilerle ürün ekiminin, piyasaya pazara göre planlanmasını**’ ekliyor ki bu çiftçinin kazancını istikrarlı hale getirecek en önemli konulardan biri. **Taycı**, “Boş arazilerin ekilmesine verilen teşvikler doğrudur, yerindeydi. Bu sayede pandemide bile ciddi üretim artışı oldu. Ancak, önümüzdeki dönemde **‘doğrudan ürüne destek, teşvik’** çok daha önemli ki çiftçimiz ne kadar fazla ürün getirirse o kadar çok kazanacağını bilecek. Hayvancılıkta da böyle olmalı. Bunlar, çiftçimize özgüven verir. Arazi toplulaştırma konusunda hukuki altyapı oluşturuldu ama toplulaştırmanın hızlandırılması için başta ne yapılabilir onu bulmalıyız ve uygulamaya almalıyız. Tarımda ve hayvancılıkta ölçek ekonomisi çok önemli, rakiplerimiz çok daha büyük arazilerde ve çok büyük sürülerle tarım ve hayvancılık yapıyor. Bu da maliyetlerini düşürüyor, ürün kalitelerini artırıyor. Sonuçta onlar rakibimiz.”

Tahıl Koridoru en çok kimin işine yaradı?

İHBİR Başkanı **Kazım Taycı**’ya Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**’ın özel çabalarıyla Ukrayna tahılının ihracatı için açılan ‘**Tahıl Koridorunu**’ da hatırlatıyorum. Sektör ve fiyatlar olumlu etkilendi mi? Başkan **Taycı**, **“Eğer tahıl koridoru açılmasaydı, fiyatlar şu andakinden yüzde 30-40 daha yüksek olurdu. Çünkü açılması yüzde 15-20 düşürdü. Yükselirken düşüş getirdi. Açılmasaydı düşmez ve o dönemdeki fiyatlar daha da yükselmeye devam ederdi. Bu da özellikle fakir ülkeler için çok zorlu bir gıda krizine dönüşürdü. Malum fakir ülkelerde nüfusun önemli bir kısmı temel gıda maddelerine ulaşımında çok daha büyük sıkıntı yaşıyor. Ukrayna’dan 1 Ağustos’tan beri 46 gemi ile 1 milyon ton tahıl dünya pazarlarına çıktı. Bu akış devam ediyor”** diyor. Bu arada, ilginç bir not da düşüyor: “Ukrayna tahılı pazara çıktı ama **Rusya’nın tahılı konusunda sıkıntı sürüyor. Çünkü Rusya’ya karşı ambargo devam ediyor, Rus tahılı engelleniyor. Bizce tahıl konusunda Rusya’ya da kolaylık sağlanmalı. Rusya’nın engellenmesinden en çok da Kanada, ABD ve Avustralya faydalaniyor. Bu ülkeler, kendi mısır, buğday ve nohutlarını (Rus menşeli ürünler engellendiği için) ton başına 200-300 dolar daha pahalı satıyor. Bizce Rus tahılına da kolaylık sağlarsa gıda fiyatlarının düşüne önemli bir katkı daha sağlanabilir. Bu konuda adım atılmazsa bir süre sonra Rusya tahıl koridoruna engel çıkarabilir.”**

Cepler alev alev, “gerçek” TÜFE füze gibi!

Alaattin AKTAŞ

02 Eylül 2022 Cuma

✓ Aralık ve ocakta aylık artışlar düşük kalacak ve yıllık enflasyon gerileyecek ya, hesap bu ya, anlaşılan bu aylara zam kalmasın diye şimdiden uğraş veriliyor.

✓ Elektrik ve doğalgaz zamları etkisin eylül, ekim ve kasımda göstereceğin ve aralıkla ocakta temiz bir enflasyon sayfası açılacak isteniyor.

1 Eylül Dünya Barış günü ama bizde “**Türkiye Zam Günü**” oldu. Çünkü dün yalnızca iki kaleme zam geldi ama bunlar öyle böyle zamlar değil. Bazı zamlar vardır, yalnızca o ürünü tüketeni etkiler.

Bazı zamlar ise klasik ifadeyle iğneden ipliğe, her türlü mal ve hizmet üretimini ilgilendirir. İşte dünden geçerli olmak üzere yapılan elektrik ve doğalgaz zamları bu türde zamlardır ve etkilemeyeceği hiçbir mal ve hizmet yoktur. O yüzden de 1 Eylül 2022’yi “**Türkiye Zam Günü**” olarak ilan etmekte hiçbir sakınca bulunmamaktadır.

Elektrik ve doğalgaza gelen zamlar... Yalnızca konutlardaki tüketime odaklanıp hesap yapmak çok yanıltıcı olur. Tamam, konutlardaki tüketimle ilgili zamlar vatandaşla doğrudan yansıyacak ama bir de dolaylı olanlar var.

Önce şu zamları bir hatırlayalım...

Elektrikte mesken ve tarımsal faaliyetlerdeki tüketim yüzde 20, kamu ve özel hizmetler sektörü ile diğer abone gruplarının tüketimi yüzde 30, sanayinin tüketimi yüzde 50 zam gördü.

Doğalgaza ise konutlarda yüzde 20.4, KOBİ’lerde yüzde 47.6, sanayide yüzde 50.8 zam yapıldı. Elektrik üretiminde kullanılan doğalgaza da yüzde 49.5 zam geldi.

Dolayısıyla tekrar edelim; yalnızca konutlardaki artışa odaklanmak yanıltıcı; diğer alanlardaki maliyet arttıkça tüm mal ve hizmetlerin fiyatı da yukarı gidecek.

Elektrik ve doğalgaz zamları, özellikle de elektrik zammı, suya atılan taş değil, kocaman bir kaya parçası ve tsunami etkisi doğuruyor. Bunu bu aydan başlayarak göreceğiz.

TÜFE'ye etki ne kadar?

TÜFE'de elektriğin ağırlığı yüzde 2.3256, doğalgazın ağırlığı yüzde 1.5496 düzeyinde. Bu ağırlıklara göre konutlardaki yüzde 20'lik zammın eylül ayı TÜFE artışına etkisi elektrikte 0.46 puan, doğalgazda 0.31 puan.

Yani bu iki kalem eylül ayı TÜFE artışını 0.77 puan etkileyecek. Bir kez daha vurgulamam gerek, bu doğrudan etki. Konut dışındaki kullanımlara çok daha yüksek oranda zam yapılmış olmasından ötürü dolaylı etki, doğrudan etkiden çok daha fazla olabilir. Bu etkiyi elbette bire bir ölçmek pek mümkün değil, kaldı ki bu dolaylı etki daha çok eylül sonrasında görülebilir; ama sonuçta bir şekilde görülecek ve vatandaşa yansıtacak.

Bu arada doğalgazın TÜFE'deki yüzde 1.55'lik ağırlığı yine tartışma konusu... TÜFE'de doğalgazdan daha fazla ağırlığa sahip ürünler arasında örneğin yüzde 1.92 ile su var. Ben su için doğalgazdan daha fazla ödeme yapan bir hane düşünemiyorum. Su faturasını, doğalgaz faturasından daha fazla dert eden var mı?

ŞU MEŞHUR BAZ ETKİSİ MESELESİ!

Enflasyonun düşüşü için tüm umutlar aralık ve ocakta görece düşük artışlar gelmesine bağlandı, bunu herkes biliyor. Aralıktaki yüzde 13.58'lik ve ocaktaki yüzde 11.10'luk oranlar devreden çıkıp yerlerine daha düşük oranlar girecek ve TÜFE'de yıllık artış oranı hızla gerileyecek. Bir kez daha altını çizmekte yarar var; bu gerileme tabii ki fiyatların gerilediği anlamına gelmeyecek. Enflasyon yüzde 50 iken 100'den 150'ye çıkan bir fiyatın, enflasyon bir sonraki ay yüzde 10'a inmesi durumunda bu kez 150'den 165'e yükselmesi gibi. Oran düşecek ama fiyat artmaya devam edecek.

Bu hatırlatmadan sonra gelem son zamların yapacağı etkiye. Şimdi şu görüş dile getirilmeye başlandı:

“Bu zamlarla artık baz etkisi umudu da suya düşebilir.”

Ben pek emin değilim, hatta tam tersinin bile olabileceğini düşünüyorum.

Eğer özellikle aralık ve ocakta yapılması söz konusu olacak zamlar erkene alınıyorsa, yıllık enflasyonda düşüş görünmesini sağlayacak o aylar için bir anlamda temizlik yapılıyor demektir.

Hem dolaylı etkisi büyük olacak zamlar ne kadar erken yapılırsa etki de zamana yayılarak aralık ve ocak aylarına pek kalmaz. Bu bile hesap ediliyor olabilir.

Dolayısıyla eylülünden itibaren üç ayın enflasyonunun yüksek çıkması çoktan göze alınmış görünüyor. Bu aylardaki oranlar yüksek çıkmalı ki aralık ve ocakta göz kamaştıran bir gerileme görülebilsin...

KUR ZIPLAMASA MALİYET BU KADAR ARTAR MIYDI?

Bıkmadan, usanmadan dile getirilen ve hala müşterisi de olan bir gerekçe var:

“Enerji fiyatları tüm dünyada arttı, bu yüzden bizim zam yapmamız kaçınılmaz. Hatta büyük ölçüde sübvansede ediyor ve bu sayede tüketiciye olan yükü en aza indiriyoruz.”

Akaryakıtta bu söyleniyor, doğalgazda söyleniyor, elektrikte söyleniyor. Bütün dünyada enerji fiyatlarının arttığı doğru, bunu inkar eden yok...

İyi güzel de bizim enerjideki ithalat maliyetimizin yurtdışındaki fiyatlardan çok daha hızlı artması sakın bizim yanlış tercihlerimizin bir sonucu olmasın!

Sakın biz dövizin çok hızlı değerlenmesine yol açacak adımlar attığımız için 2 dolarlık ürünü 10 liralık dolar kurundan 20 liraya alıyorken, şimdi 3 dolarlık ürünü 20 liralık dolar kurundan 60 liraya mal ediyor olmayalım!

2 dolarlık ürünün 3 dolara çıkmasına karşı yapabileceğimiz bir şey yok ama doları 10'dan 20'ye çıkaran biz değil miyiz? (10'a, 20'ye takılmayın, örnek onlar!) Dolar 20 olmasa da 12'de kalsaydı ve biz de 3 dolarlık ürünü 12'lik kurdan alıp 36'ya mal etseydik, daha iyi olmaz mıydı yani?

Enflasyonla büyümek mi? Büyürken, enflasyonu düşürmek mi?

Ferit Barış PARLAK

02 Eylül 2022 Cuma

Enflasyon sayesinde büyüyebilirsin...

Veya...

Büyürken, enflasyonu düşünebilirsin...

***

Büyürken enflasyonu düşürürken...

Aynı zamanda;

İstihdamı artırabilirsin...

Ve...

Borçlanmayı düşürebilir, kalkınmayı hızlandırabilir, refaha kavuşabilirsin...

***

Formülü mü?

Talebi (kredi, borç, tüketim...) değil, arzı artırarak büyümek...

***

Bugünkü model:

Arzın talebe göre düşük olması neticesinde “coşan enflasyon” sayesinde büyümek!

***

02.09.2022

Önceki model?

Tüketim/ithalat sayesinde büyümek!

***

Yani...

Önceki model de; bugünkü de...

Kalkınma ve refah artırmayan/artıramayacak, maliyetleri/borçlanmayı artıracak, üretimden vazgeçirecek, cari dengeyi bozacak “büyüme modelleri”...

VELHASIL

Uyguladığımız modellerin sonucunda yine büyümüşüz...

Yüzde 26,6 finansal hizmetlerle, yüzde 13,6 tüketimle...

Tarım yüzde 2,9, İhracat 2,7, yatırımlar 1,2 katkı vermiş...

***

Geleceğin ipotek verildiği değil, refah getirecek büyüme için:

Tersi oranlar olmalıyken...

Enerji ve tarım yatırımları, çok çok daha yüksek katkı vermeliyken...

Abdulkadir Selvi

Yavaş'a operasyon mu geliyor

CHP kulislerinde dolaşan bir söylenti vardı.

Kılıçdaroğlu'nun danışmanı İbrahim Uslu'nun, yabancı ülke büyükelçilerine, "Kılıçdaroğlu aday olursa kazanamaz. Mansur Yavaş ve Ekrem İmamoğlu olursa kazanır" diye rapor verdiği şeklinde. Uslu ile konuşmadığım için yazmamıştım.

İbrahim Uslu'ya rapor konusunu sordum. "Doğru değil. Böyle bir rapor vermedim" dedi.

İbrahim Uslu ile muhalefetin seçim stratejisini konuştuk. "Sihirli formül ortak aday" dedi. Ortak aday olduğu takdirde Kılıçdaroğlu, Yavaş, İmamoğlu ve Akşener'in kazanacağını savundu.

"Muhalefetin birleşmekten başka şansı yok. Seçimin matematiği ortak aday dayatıyor. Muhalefetin bir arada olmaktan başka bir şansı yok. Muhalefet bölünürse Erdoğan kazanıyor" diye konuştu.

KUTUPLAŞMA MI KUCAKLAŞMA MI

Uslu ile seçimde kullanılacak olan dil üzerinde durduk. İlginç bir tespitte bulundu. "Kutuplaşma nedeniyle arada gri bir alan kalmıyor. Erdoğan'ı destekleyenler ya da karşı olanlar var. Sadece yüzde 5'lik bir gri alan var. 'Erdoğan'a oy verebilirim' diyen. O nedenle kutuplaşma Erdoğan'ın aleyhine, kucaklaşma ise lehine bir tablo oluşturuyor" dedi.

Çok seçim izledik. Her seçim için bu tarihi bir seçimdi denilir ama uzun süredir nefes nefese bir seçimi ilk kez izleyeceğiz herhalde. Seçimlere 10 ay varken Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim gündemiyle sürpriz MYK toplantısının altında da bu yatıyor olsa gerek. İktidarın da muhalefetin de seçimlerde kullanacağı dil önemli olacak. Bir anekdot paylaşmak istiyorum.

2010 REFERANDUMU

2010 Anayasa değişikliği referandumuydu. Kılıçdaroğlu, çiçeği burnunda CHP Genel Başkanı'ydı. Çok sert bir kampanya yürütüyordu. Kendini kanıtlama çabası içindeydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan da Kılıçdaroğlu'nun soyundan sopundan giriyor, sert bir dil kullanıyordu.

AK Parti'nin kampanyanın başında yaptırdığı kamuoyu araştırmalarında referandumun yüzde 58'le kazanılacağı gözüküyordu. Ancak kampanya ilerledikçe evet oylarının oranı yüzde 53'e kadar geriledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan seçim gezilerinden Ankara'ya dönüşte konu kendisine iletildi. O gün Çorum mitingi vardı, saati ileriye ertelendi. Erdoğan'a kapsamlı bir brifing verildi. Erdoğan kampanya dilini değiştirdi. Kutuplaştırıcı değil kucaklayıcı bir kampanya yürüttü. Kılıçdaroğlu ise sert muhalefetini sürdürdü. Sonuç evet oyları tekrar yükselişe geçti. Referandum yüzde 58 'evet'le sonuçlandı.

ORTAK ADAY

İbrahim Uslu, muhalefet açısından sihirli sözcüğü "ortak aday" olarak gösterdi. Doğru. CHP'li bir yetkiliyle konuştuğumuzda da "Bizi bir arada tutan Erdoğan düşmanlığı. Bizim tutkalımız Erdoğan. Eğer Erdoğan aradan çekilirse bu puzzle dağılır. Erdoğan'ı tasfiye edebilmek için ortak adaydan başka şansımız yok. Eğer çoklu aday olursa intihar olur" demişti.

Ancak bu iş çok kolay gözüküyor. O da Kılıçdaroğlu'nun tavrı nedeniyle. CHP'li Edirne Belediye Başkanı Recep Gürkan ile Yalova eski Belediye Başkanı Vefa Salman'ın, "Cumhurbaşkanım" hitaplarına itiraz etmedi. Tam aksine mutlu olduğu gözlemlendi. Kılıçdaroğlu artık adaylık sınırını geçti, vaatlerde bulunmaya başladı. Öğretmenlere sınava girmeyin, Bay Kemal bu sorunu çözecek diyor. KHK'lıların tamamını göreve iade etme sözü veriyor. Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı olmak için darbeci FETÖ'cülere taviz vermekten çekinmiyor. Ama bu tavrı 6'lı masaya dayatma olarak görülüyor.

HDP RAHATSIZLIğI

6'lı masanın ortak aday çıkarması yetmiyor. HDP'nin desteği olmadan seçimi kazanmaları mümkün gözüküyor. HDP ise Meral Akşener ile Mansur Yavaş aday olduğu takdirde desteklemeyeceğini deklare etti. Mithat Sancar, Cumhuriyet gazetesine, "Deklarasyonumuzda ilan ettiğimiz ilkelere bağlı olmayan ve olmayacak bir isme destek vermemiz söz konusu olmaz" dedi. Sancar, Akşener ve Yavaş'a kırmızı kart gösterdi. Zaten İYİ Parti'yi en çok rahatsız eden nokta da burası. Meral Akşener'in, "PKK'nın uzantısı olarak görüyorum" dediği HDP'nin kimin cumhurbaşkanı adayı olamayacağını tayin etmeye kalkışması.

HDP-KILIÇDAROğLU YAKINLAşMASI

Mithat Sancar ile Pervin Buldan'ın Kılıçdaroğlu'na Akşener veya Yavaş aday olduğu takdirde desteklemeyeceklerini, İmamoğlu ya da Kılıçdaroğlu'nun adaylığına ise destek vereceklerini bildirdikleri söyleniyor. İYİ Parti, HDP ile Kılıçdaroğlu arasındaki bu ilişkiden kuşkulu.

AKŞENER-YAVAŞ İTTİFAKI

HDP'nin üstünü çizdiği ülkücü kökenli iki siyasetçi Meral Akşener ile Mansur Yavaş ise bu hamleye karşı güçbirliği yapmak suretiyle karşılık verdiler. Akşener ile Yavaş'ın birlikte voleybol maçı izlemesi, Ankaparkı gezmelerinin bir mesaj olduğu kesin. Meral Akşener'e yakınlığı ile bilinen Buğra Kavuncu'nun, "Sahada en çok duyduğumuz isim Mansur Yavaş" çıkışının bir anlamı var.

YAVAŞ'IN ÖNÜNE GEÇEMEDİ

Mansur Yavaş son dönemlerde Kılıçdaroğlu ile değil Akşener'le birlikte görüntü veriyor. Kılıçdaroğlu'nun tüm çabalarına rağmen anketlerde ilk sırada Mansur Yavaş çıkıyor. Kılıçdaroğlu zor bir halka olan Ekrem İmamoğlu'nu geriletmeyi başardı ama sessiz bir güç olan Mansur Yavaş'ın önüne geçemedi. Buna son dönemlerde Akşener'in desteğinin de eklenmesiyle Kılıçdaroğlu'nun, Mansur Yavaş konusundaki rahatsızlığının büyüdüğü söyleniyor.

Son günlerde CHP Genel Merkezi tarafından Mansur Yavaş'a yönelik bir operasyondan söz ediliyor. Cumhurbaşkanı adaylığı konusunda Kılıçdaroğlu'nun önündeki en büyük engel olarak Mansur Yavaş gözüktüğü için bu operasyon söylentisini kulak ardı edemedim.

Malumunuz Ekrem İmamoğlu'nu Karadeniz gezisindeki bir fotoğraf üzerinden linç etmişlerdi.

Ey siyaset, sen nelere kadirsin...

Esfender KORKMAZ

Yolsuzluk bozar

2 Eylül 2022 Cuma

Türkiye 2021 Yolsuzluk Algı Endeksi'nde son 2 yılda 10 basamak geriledi. 180 ülke arasında 96. sıraya düştü.

Türkiye'de hukukun üstünlüğünde geri düşmesi, sivil toplum ve basın üzerindeki baskılar ile siyasetin finansmanına dair şeffaflık ölçümleri ve karar alma süreçlerinin kapsayıcılık ve katılımcılık düzeyine yönelik araştırmalar, 2021 Yolsuzluk Algı Endeksi sonuçları ile örtüşmektedir.

Yolsuzluk algı endeksi 2018 yılı endeksini; dünyada yolsuzluğun en az olduğu 20 ülke ile ve dünyada yolsuzluğun en çok olduğu 20 ülkeyi, Freedom House Demokratik özgürlük puanlarına ve Fert başına GSYH büyüklüklerine göre sıraladım. Aşağıdaki sonuçlar çıktı.

* Dünyada yolsuzluğun en az olduğu 20 ülkeden 18'i, insan hakları ve demokratik özgürlükler açısından özgür ülke statüsündedir. Ayrıca yolsuzluğun en az olduğu 20 ülkede ortalama fert başına gelir 58 bin 73 dolardır.

Demek ki fert başına geliri yüksek ve aynı zamanda demokratik olan ülkelerde yolsuzluk daha azdır.

* Dünyada yolsuzluğun en çok olduğu 20 ülke içinde ise tersine, hiç özgür ülke yoktur. 18 ülke özgür olmayan statüdedir, 2 ülke de kısmen özgür statüdedir. Ayrıca bu 20 ülkede ortalama fert başına gelir 2 bin 903 dolardır.

Demek ki insan hakları ve siyasi özgürlüklerin olmadığı ve fert başına gelirin düşük olduğu ülkelerde yolsuzluk daha fazladır.

Otokratik ve totaliter rejimlerde her şey kapalı kapılar ardında yapılmaktadır. Bu nedenle demokratik ve açık olmayan idareler yolsuzluğa daha müsaittir. Ne var ki, otokraside ve dikta rejimlerinde, bu güne kadar yolsuzluk yapıp da yanına kâr kalan kimse olmamıştır.

* Yolsuzluk, haksız rekabet yaratır. Piyasa ve fiyat düzenini bozar.

* Yolsuzluk, siyasette yozlaşma yaratır ve sistemin çalışmasını engeller.

* Yolsuzluk, hükümetlere olan güven kaybına neden olur, sermaye hareketlerini ve yatırımları engeller.

Çaldı, ama yaptı anlayışı, iktisatta da Corruption teori (yolsuzluk teorisi) olarak geçer. Bu teoriye göre, yolsuzluk yapsa da iş yapan siyasetçiyi toplumun hoş görme eğilimi vardır. "Çaldı, ama iş yaptı...", "Hırsızsa bizim hırsızımız", "Devlet malı deniz, yemeyen domuz" gibi sözlerin bizim toplum tarafından benimsenmiş olması, aynı zamanda neden Türkiye'de siyasette yozlaşma olduğunu da gösteriyor.

Yolsuzluk siyasette haksız rekabet yaratıyor. Sıfır servetle siyasete başlayıp da sonra servetinin hesabını bilmeyenler, siyasi arenada namuslulardan daha başarılı oldukları sürece, yolsuzluğu önlemek imkânı olmayacaktır. Önce siyasette yolsuzluğun önünü kesmek gerekir. Bu da toplumun eğitim, kültür ve bilinç düzeyini yükseltmekle olur. Eğitim ve kültür düzeyi yüksek olan toplumlarda, yolsuzluğa karşı toplumsal tepkiler daha yüksektir.

Günümüzde birçok gelişmekte olan ve demokratik olmayan ülkelerde hükümetler kamu imkânlarını seçim popülizmi için kullanıyorlar. Bu da bir yolsuzluktur

Yolsuzluğa göz yuman bir toplum, aynı zamanda o yolsuzluğa iştirak etmiş demektir. Yolsuzluğu bildiği halde ses çıkarmayan, neme lazım diyenler de o yolsuzluğun tüm günahlarını yükleniyor demektir. Bu gibiler topluma karşı, daha da önemlisi aynı zamanda ailesine ve çocuklarına karşı olan görev ve sorumluluklarını ihmal etmiş oluyorlar. Çünkü yolsuzluk toplumun ortak malı olan kamu kaynaklarının çar-çur edilmesidir. Bundan hepimiz, bugün ve yarın, zarar görürüz.

Yolsuzluğun panzehiri; demokrasi, kurumsal devlet ve devlette şeffaf yönetim, denetim ve özel sektörde kurumsallaşmadır.

İbrahim Kahveci

Elektrik faturası

Elektrikte birim değerler ve karşılığında fiyatları ifade etmekte zorlanıyorum. O nedenle resmi kurumların ifadelerini kullanacağım.

Üretici fiyat diyeceğimiz EPIAŞ piyasasında ağustos ayı ortalama fiyatı (TL/MWh) 3.066,55 lira. Geçen yıl ağustos ayında bu fiyat (TL/MWh) 557,37 liraydı.

EPDK tek zamanlı elektrik tarife fiyatına göre ise durum şu (kr/kWh 2021 - 2022) :

Sanayi 63,84 - 380,56 %496

Ticarethane 69,60 - 306,54 %340

Mesken 48,23 - 188,26 %290

Görüleceği üzere elektrik fiyatı üretici tarafında çok daha fazla artmış durumda. Üretici tarafında yüzde 452 artış yaşanırken sadece sanayide kullanılan elektrik yüzde 496 artışla bu duruma eşlik etmiş.

Özellikle mesken tarafında kullanılan elektrik adeta sübvansede edilerek büyük zamların vatandaşlara etkisi sınırlanmak istenmiştir. İyi ama sanayici bu yüklendiği maliyeti sineye mi çekmiştir?

Bütün mesele burada...

***

EPDK bu yılın başlarında yeni bir sistem geliştirdi: Anlamı olarak ifade edeyim: Ucuz elektrik üreten baraj ağırlıklı şirketler pahalı elektrik üreten şirketlere kaynak aktaracak. Bu sayede toplam elektrik fiyatı artsa da tüketiciye daha az yansıtılmış olacak.

Ucuz elektrik üreten şirketler kim? Elbette EÜAŞ... Yani barajlar kralı Demirel ve Özal'ın eserleri...

Demirel ve Özal'ın yaptırdığı barajlardaki elektrik üretimi AK Parti döneminde çoğu yapılmış olan doğalgaz ve ithal kömür santrallerini finanse edecek ve iş tatlıya bağlanacak.

Burada bir farkı görüyor musunuz? Demirel ve Özal'ın ülkeye kalıcı faydalı eserleri ile bugün AK Parti ayakta duruyor.

Devlet adamlığı böyle bir şey... Uzağı görmek böyle bir şey...

KÖİ ve İHA-SİHA ve MÜSİAD

Savunma sanayi modelimizin bir meyve ağacı gibi yetiştiğini anlatırım... Sebze fidesini diktığınız yıl ürün alır ama fide de o yıl biter. Oysa meyve ağacı örneği çok daha iyidir. Fideyi diker ve 5-10 yıl ürün bile alamazsınız. Ama ürün aldığınızda da o ürün yıllarca sabredilmiş zamana değer bir sonuç verir.

1985 yılında Turgut Özal'ın "Savunma Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi"ni kurma kararı ve 90'larda başlayan Kamu-Özel işbirliği modeli bugün ciddi sonuçlar veriyor.

Aslında Bayraktar Grubu'nun İHA ve SİHA üretimi de bu girişimin bir sonucu olarak görülebilir.

Keşke AK Parti KÖİ modelini köprü ve yollar yerine yüksek teknolojik kalkınma için özel sektörde kullanmış olsaydı???

Beton yerine bilim ve teknoloji daha iyi sonuç veriyor... Bunu TeknoFEST fuarından da görüyoruz.

Önceki gün CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu da bu fuarı ziyaret etti. Ahmet Davutoğlu'da "hiçbir kazanım kaybedilmeyecektir" dedi..

Kısaca ülkemizin her bir başarısı hepimizindir.

Ama bir ziyareti daha aktarmam gerekir: Dün CHP Ekonomi Masası Başkan Faik Öztrak ile Sivas MÜSİAD ziyaretinde bulundu.

Sanırım bunların anlamını anlatmama gerek yok... Ama tek cümle ile işi özetleyeyim: Her başarı bizim olup sahipleneceğiz... Bunun karşısında her alengirli işi ve imzayı da sorgulayacağız.

Yani KÖİ modeli köprü ve otoyolların fiyatının hesabını sorarken Bayraktar Grubu'nun ve diğer KÖİ modeli savunma sanayi başarılarını da sahiplenip daha da ileri gitmesini sağlayacağız.

Ülke olarak bu model ve başarı hepimizin üzerinde bir görevdir.

Ya da şöyle söyleyeyim: Neden Berat Albayrak için Damat Bakan deniliyor da Selçuk Bayraktar için böyle bir cümle kurulmuyor?

02 Eylül 2022, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

ABD'ye çok güvenen Yunanistan'ın sonu sefalet olacaktır

Türkiye, 30 Ağustos Büyük Zafer'in 100. yıldönümünü garip duygular arasında geçiriyor. Örneğin, bu zaferi kutlayan ve internet sayfasına 30 Ağustos hakkında Türkiye'ye övgü mesajı yayınlayan NATO, Yunanistan'ın itirazı üzerine bu mesajını sildi. Çünkü Yunanlılar, "**Türkiye'nin zaferini kendilerinin hezimet**i" olarak görüyor.

TÜRKİYE SAVAŞA ZORLANIYOR

Böyle garip ikilemler içindeyiz. Ana müttefikimiz ve NATO'daki ortağımız Amerika Birleşik Devletleri'nin Yunanistan'ı tahrik etmesi, PKK'yı beslemesi, FETÖ'ye kol kanat girmesi kafamızı karıştıran diğer olaylar.

Bazılarına göre Türkiye, tıpkı Rusya'nın Ukrayna'da olduğu gibi Yunanistan'la bir savaşa zorlanıyor. Ancak Türk hükümetinin ve özellikle Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın kafa yapısını bilenler, öyle bir savaş ihtimalinin söz konusu olmadığını tahmin ederler. Fakat Yunanistan'ın Amerika yoluyla tahriklerini ne kadar daha sürdüreceği tahmin edilemiyor.

Bu arada Ege'de bulunan ve tarihi yapı itibarıyla Türkiye'ye ait olmaları gereken birkaç bin kayalık ada mutlaka gündeme gelecek. Yani Türkiye bu adaları kullanarak Ege'deki varlığını pekiştirebilir. Biliyoruz ki Amerika'nın "**yardım veya özgürleştirmek!**" için girdiği hiçbir ülke sonunda sağ salim yoluna devam edemedi.

SONU AFGANİSTAN VE IRAK OLUR

Irak yanibaşımızdaki örnek. Suriye bir diğer örnek. Afganistan ve Vietnam başka örnekler. Kısacası, Yunanistan'ın da istikbalde "**sefil bir toprak parçası**" olarak kalma ihtimali var. Türkiye sırtında bu sorumluluğu da taşıyor.

Zamanında ABD oyunlarına müdahale edemediğimiz için şu anda Suriye perişan halde ve şimdi orayı düzeltmek için her türlü çabayı sarf ediyoruz. Aynı durum Yunanistan için de söz konusu olabilir.

Türkiye **"bugünü yarına taşıyan, her attığı adımı hesaplayan"** ciddi bir ülke. Yunanistan ile savaş Türkiye'nin gündeminde yok. Ama Yunanistan denilen şımarığın yaptıklarına uygun cevaplar vermek de devlet olmanın gereği. Herhalde durum böyle olur.